

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ТЕРОРИЗМ

Удренас Г.І., доцент кафедри тактико-спеціальної та вогневої підготовки ОДУВС, к.ю.н.

Події, що відбуваються в світі, безперечно свідчать про вкрай загрозливу, швидко прогресуючу еволюцію одного з найнебезпечніших злочинів, який миттєво увірвався в наше буремне життя, - тероризму, - сувору реальність, що вимагає перманентного, на глибокій методологічній основі вивчення і осмислення, розроблення механізму боротьби з ним. Відмічаючи проведення останнім часом певної діяльності щодо розробки тактики та стратегії по боротьбі з терориз-

мом, слід підкреслити, що поки в світі, в тому числі і в Україні, не створений дієвий механізм його превенції. Світова спільнота обмежується лише вираженням «глибокої стурбованості», «усвідомленням небезпеки, яку становить тероризм», «засудженням тероризму» тощо та підписанням угод та конвенцій, що носять, на жаль, дещо декларативний характер.

Слід зазначити, що за всю історію існування тероризму значно змінився його зміст і форми вияву, хоча сутність залишилася тією самою - використання насильства чи погрози насильством для досягнення певних політичних, релігійних або інших публічних цілей за наявності основного конструктивного елемента - мотиву злочинного терористичного діяння - залякування державної влади, суспільства чи його частини [1].

У повсякденному розумінні слово “тероризм” має багато визначень: тероризм - це злочин; тероризм - застосування або загроза застосування насилля, як правило спрямованого проти життя людей; тероризм - це стратегія, яку звичайно використовують організовані групи протягом якогось часу відповідно до прийнятої програми і т.ін.

Тероризм – це соціальне явище, дуже складне, щоб підлягати простому і прагматичному визначенню. Недарма юристи та інші спеціалісти не прийшли до єдиного розуміння його значення і наслідків[2].

На думку Семикіна М.В поняття тероризму слід розглядати на трьох рівнях:

6. тероризм у вузькому розумінні, яким охоплюються вчинення чи погроза вчинення вибуху, підпалу чи інших загальнонебезпечних дій, які можуть спричинити загибель людей чи інші тяжкі наслідки та спрямовані на залякування населення з метою спонукання держави, міжнародної організації, фізичної чи юридичної особи прийняти будь-яке рішення або утриматися від нього;

7. тероризм у широкому розумінні, яким охоплюється тероризм у вузькому розумінні й усі інші злочини терористичної спрямованості, тобто суспільно небезпечні діяння, які спрямовані на залякування населення з метою спонукання держави, міжнародної організації, фізичної чи юридичної особи прийняти будь-яке рішення або утриматися від нього;

8. тероризм у самому широкому розумінні, яким охоплює тероризм у широкому розумінні, а також створення організованої терористичної групи чи терористичної організації, керівництво такою групою чи організацією або участь у ній, а так само матеріальне, організаційне чи інше сприяння створенню або діяльності організованої терористичної групи чи терористичної організації [3].

При цьому їм відповідають такі терміни, що містяться в Законі України „Про боротьбу з тероризмом”, як „терористичний акт”, „злочини терористичної спрямованості” та „терористична діяльність”. Останнім терміном охоплюються й діяння, передбачені у ч. 4 ст. 258 КК. Разом з тим встановлено, що при вживанні вказаних термінів у цьому Законі не завжди враховується їх дійсне змістовне наповнення, що призводить до суперечливості його положень.

У Законі України “Про боротьбу з тероризмом” від 20 березня 2003 р. тероризм визначено як суспільно небезпечна діяльність, що полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та представників органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій для досягнення злочинних цілей [4].

Але, на наш погляд, до поняття “тероризм” більш схоже це поняття: **тероризм** - це вчинення окремими особами актів вбивств, вибухів, підпалів, узяття заручників або захоплення літаків чи суден у політичних цілях та з метою посягати страх при наявності наміру загибелі або спричинення шкоди особам, які не мають безпосереднього відношення до здійснюваних акцій, в умовах, що відрізняються від умов, де б народи реалізовували свої законні права на самовизначення, національне та територіальне визволення.

Література:

1. Зелинский С.А. Политический терроризм как социально-правовое явление // Актуальні проблеми держави та права. - Одеса, 1999. - Вип. 6, ч. II. - С. 40.
2. Антипенко В.Ф. Тероризм: кримінологічна та кримінально-правова характеристика / НАН Україна. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – К.: НБУВ, 1999.
3. Семикін М. В. Створення терористичної групи чи терористичної організації: кримінально-правове дослідження: Монографія / За заг. ред. докт. юрид. наук, проф. В. П. Ємельянова. – Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2003. – 145 с.